
[2016-12-RE](#)

CAUSA 2016-12-RE

(Morell Mora c/ Crèdit Andorrà, SA)

Número de registre 154-2016. Recurs d'empara

Aute del 6 de juliol del 2016

BOPA núm. 42, del 20 de juliol del 2016

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 8 d'abril del 2016, per la representació processal de la Sra. Montserrat Morell Mora, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 17 de març del 2016, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i contra la resta de resolucions judicials recaigudes en el marc d'aquesta causa, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la nul·litat de les resolucions objecte de recurs i que es reconegui el dret de la recurrent a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte d'aquest recurs tot acordant-se la retroacció del procediment al moment en què es van produir aquestes vulneracions;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 2 de maig del 2016;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Antecedents

Primer

L'entitat bancària Crèdit Andorrà, SA va presentar una demanda contra la Sra. Montserrat Morell Mora en què demanava que se la condemnés a satisfer la suma de 505.480,49 € derivada d'un crèdit en compte corrent amb garantia hipotecària, majorada dels interessos bancaris pactats des del 3 d'octubre del 2012 fins al seu pagament definitiu, així com a satisfer les costes judicials ocasionades.

Demanava igualment que es declarés que aquest deute estava garantit hipotecàriament i que es disposés la venda en subhasta pública del bé sobre el qual es va constituir la garantia hipotecària.

Segon

L'11 de desembre del 2014, la Secció Civil del Tribunal de Batlles va dictar una sentència mitjançant la qual acordava estimar substancialment la demanda formulada per l'entitat bancària i condemnava, subsegüentment, la Sra. Montserrat Morell Mora a pagar la quantitat de 505.480,49 €, majorada dels interessos meritats a comptar del 3 d'octubre del 2012 fins a la cancel·lació del deute, a determinar en període d'execució de la sentència. Així mateix, declarava que la suma reclamada es trobava garantida hipotecàriament i condemnava la part demandada al pagament de les costes processals.

En aquesta sentència, el Tribunal de Batlles va constatar l'existència d'una escriptura pública de crèdit amb garantia hipotecària atorgada per l'entitat bancària Crèdit Andorrà, SA amb la Sra. Montserrat Morell Mora datada del 3 de març del 2008.

Entre altres punts, per tal com la part demandada havia presentat una excepció de prescripció, així com l'argument nou que l'entitat bancària li havia carregat un import derivat d'un deute contret amb CaixaBank sense el seu coneixement, ambdues al·legacions introduïdes en període de conclusions, el Tribunal de Batlles en va refusar el seu examen fonamentant-se en els principis de preclusió i de contradicció que informen el procediment civil andorrà.

Així mateix, va efectuar una anàlisi detallada dels comptes de la Sra. Montserrat Morell Mora i va concloure que s'havia reconduït el deute derivat d'un crèdit personal per un import de 223.167,29 €, al crèdit en garantia hipotecària; el Tribunal de Batlles va manifestar que la demandada no podia al·legar seriosament desconèixer a què corresponia aquesta suma, ja que per escriptura pública, les parts van pactar que l'autorització de girar en descobert es donava en el mateix compte que presentava el saldo deutor de 223.167,29 € i no en un altre titularitat de la defenent. Afegia, que aquesta reconducció havia beneficiat la demandant, ja que els interessos moratoris d'aquest descobert en compte haurien estat de ben segur superiors a aquells pactats a la pòlissa de crèdit del 3 de març del 2008, tenint en compte, a més, que la part demandant no havia aportat la prova del fet que no havia pogut tenir accés als moviments del compte de la seva titularitat i desconegués, per tant, l'operativa duta a terme per l'entitat bancària.

Tercer

La representació processal de la Sra. Montserrat Morell Mora va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència i, el 23 de desembre del 2015, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava aquest recurs d'apel·lació i confirmava íntegrament la sentència impugnada.

Quart

La representació processal de la Sra. Montserrat Morell Mora va formular, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que s'havia vulnerat el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, atès que la sentència que resolva l'apel·lació havia incorregut en omissions en relació amb la contesta a les qüestions jurídiques plantejades, en errors judicials contraris a la *communis opinio* dels juristes i que era de baixa qualitat per estar mancada d'argumentacions jurídiques.

Cinquè

El 17 de març del 2016, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què decidia no donar lloc a l'incident de nul·litat d'actuacions, ja que conclouia que no havia incorregut en cap arbitrarietat i que les seves argumentacions no havien estat ni "*inmotivades, ni irraonables*".

Sisè

El 8 d'abril del 2016, la representació processal de la Sra. Montserrat Morell Mora va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 17 de març del 2016, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i contra la resta de resolucions judicials recaigudes en el marc d'aquesta causa, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

En primer lloc, aquesta part manifesta que l'origen d'una part del deute reclamat derivava d'un contracte privat de crèdit en compte corrent del 26 de juliol del 2007 amb venciment a l'agost del 2008. Segons el parer d'aquesta part, aquest fet va ser ocultat per part de l'entitat bancària demandant, cosa que va motivar que no es pogués presentar l'excepció preemptòria de prescripció de l'acció fins a l'escrit de conclusions. Ara bé, aquesta part al·lega que d'acord amb el Còdex les excepcions preemptòries es poden interposar en qualsevol fase del procediment abans de la sentència. Aquest fet ve corroborat per la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia, la qual afegeix que això és així, sempre i quan, no es produeixi indefensió a l'altra part en el procediment.

Les resolucions objecte de recurs van declarar aquesta excepció de prescripció extemporània considerant que les al·legacions de la part recurrent eren inversemblants per tal com hi havia hagut un refinançament del crèdit esmentat i, perquè l'import elevat d'aquest refinançament no hagués hagut de passar desapercebut a la representació lletrada de la part.

En segon lloc, retreu a les jurisdiccions ordinàries no haver censurat la cessió sense consentiment d'un deute contret per la recurrent amb CaixaBank per un import de 14.158,93 €, abans la transmissió de passius i actius socials entre Crèdit Andorrà, SA i CaixaBank. Aquesta part manifesta que en cap moment es va sol·licitar el consentiment de la recurrent per a la cessió d'aquest deute. Aquí també, tant el Còdex com la jurisprudència mateixa del Tribunal Superior de Justícia prohibeixen l'existència de cessions de crèdits a esqueses del deutor. En relació amb aquest punt, la part recurrent manifesta que contràriament a allò que declaren les jurisdiccions ordinàries aquesta al·legació no es va presentar de manera extemporània, sinó que ja es va introduir en l'escrit de contesta a la demanda, del qual en cita un extracte.

En tercer lloc, la part recurrent retreu al Tribunal Superior de Justícia no haver-se pronunciat, i per

tant, haver incorregut en una incongruència omissiva, en relació amb la mala fe de l'entitat bancària pel fet de no haver aportat al procediment el títol jurídic sobre el qual se sustentava una bona part de la seva pretensió econòmica.

Aquesta part conclou que l'argumentació de les resolucions impugnades està pràcticament buida d'argumentacions jurídiques davant dels seriosos arguments d'aquesta representació processal relatius a la prescripció extintiva d'una part del deute, de la mala fe processal i de la inoposabilitat d'una part del deute per manca de consentiment de la recurrent en la cessió del seu crèdit. Segons el seu parer, aquestes resolucions es fonamenten bàsicament en l'íntima convicció dels tribunals i en la poca credibilitat de les al·legacions i de les argumentacions presentades per aquesta representació processal.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la nul·litat de les resolucions objecte de recurs i que es reconegui el dret de la recurrent a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte d'aquest recurs tot acordant-se la retroacció del procediment al moment en què es van produir aquestes vulneracions.

Setè

El 2 de maig del 2016, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què sol·licita la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb allò que disposa l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Segons el parer del Ministeri Fiscal la recurrent pretén una revisió per part del Tribunal Constitucional de la interpretació i de l'aplicació del dret ordinari efectuades pel Tribunal Superior de Justícia, el qual en les seves resolucions ha procedit a efectuar una anàlisi detallada dels motius del recurs d'apel·lació i de l'incident de nul·litat d'actuacions. El Tribunal Superior de Justícia ha avalat el contingut de la sentència de la primera instància explicitant les raons per les quals no s'ha produït cap omissió, sinó que la recurrent no ha acreditat les seves al·legacions. Així mateix, ha motivat els motius que l'han dut a considerar la prescripció al·legada com a extemporània, els motius pels quals el desconeixement del càrrec efectuat en concepte de liquidació no era creïble i el per què no es podia entrar a examinar si el crèdit personal estava prescrit o no.

El Ministeri Fiscal manifesta que les resolucions impugnades donen resposta suficient i motivada a la globalitat de les pretensions exposades per la part recurrent i, per consegüent, no vulneren el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret. Les pretensions d'aquest recurs han d'entendre's, per tant, com a pròpies de la legalitat ordinària i alienes a la competència del Tribunal Constitucional.

Fonaments jurídics

Primer

Aquest recurs d'empara presentat, el 8 de abril del 2016, per la representació processal de la Sra. Montserrat Morell Mora impugna la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 23 de desembre del 2015 i l'auto de la mateixa Sala del 17 de març del 2016. La recurrent al·lega la vulneració del seu dret constitucional a la jurisdicció en allò relatiu a obtenir d'aquesta una "*decisió*

fonamentada en Dret" i planteja els fets que s'acaben d'extractar més amunt.

Segon

L'article 10.1 de la Constitució reconeix els drets a la jurisdicció i a obtenir d'aquesta una decisió fonamentada en Dret.

Sobre aquests drets constitucionals existeix una nodrida i constant doctrina jurisprudencial d'aquest Tribunal Constitucional que no ha estat tinguda en compte en l'argumentació d'aquest recurs d'empara.

Aquesta doctrina configura l'anomenat "*cànon de constitucionalitat*" que ha de respectar-se en aquest tipus d'assumpes per tal que el Tribunal Constitucional pugui entrar a conèixer el seu fons.

Un element bàsic d'aquest cànon o paràmetre de constitucionalitat és que quan es pretén l'aplicació de l'article 10.1 de la Constitució, aquest Tribunal no actua com una tercera instància ordinària, val a dir, com una segona apel·lació; ni tampoc com un tribunal ordinari de cassació. No torna a jutjar el fons de l'assumpte per establir si la solució a la qual es va arribar és més adequada segons la seva opinió o si hi ha una millor aplicació de la legislació ordinària. No repeteix aquest judici, perquè el Tribunal Constitucional no exerceix, ni pot exercir, la jurisdicció civil. En aplicar l'article 10 de la Constitució aquest Tribunal es limita a jutjar si la solució donada per la jurisdicció ordinària resulta o no, en el seu conjunt, absurda, arbitrària, mancada de tota lògica o frontalment oposada a la *communis opinio* dels juristes. En virtut del cànon de constitucionalitat esmentat aquesta és l'única aproximació que cal fer, matisada o particularitzada segons la causa concreta d'inconstitucionalitat al·legada.

Tercer

En el cas que ara ens ocupa s'al·lega el dret a obtenir de la jurisdicció una decisió fonamentada en Dret. I sobre aquest dret concret també hi ha una extensa doctrina jurisprudencial d'aquest Tribunal que cal resumir una vegada més.

Així, en l'aute del 8 de setembre del 2006, recaigut en la causa 2006-8-RE es va declarar que: "*El dret a obtenir una resolució fonamentada en dret no converteix el recurs d'empara en una última instància judicial que permeti al Tribunal Constitucional enjudiciar la correcció jurídica de les resolucions impugnades, ni consagra un hipotètic dret constitucional a l'encert de les decisions judicials. El control realitzat pel Tribunal Constitucional des d'aquest dret és un control merament extern que ha de limitar-se a comprovar si les resolucions judicials impugnades estan motivades, si incorren en algun error material manifest o si són arbitràries o lògicament irraonables -en les seves premisses, en el seu raonament o en les seves conclusions- han d'evitar, però, qualsevol ponderació sobre la seva correcció jurídica.*"

En aquesta mateixa línia, l'aute del 28 d'octubre del 2007, recaigut en la causa 2007-28-RE, declara que: "*el Tribunal Constitucional ha reiterat que no és un tribunal de cassació i menys encara una tercera instància encarregada de revisar els raonaments de la jurisdicció ordinària (...) el Tribunal s'ha de limitar a enjudiciar la raonabilitat lògica de la resolució judicial recorreguda, és a dir, a comprovar si la premissa (...) si la conclusió assolida és lògicament coherent amb les premisses i el raonament seguit. De forma excepcional, el Tribunal també pot entrar a enjudiciar la raonabilitat*

jurídica quan el raonament seguit per la jurisdicció ordinària és jurídicament absurd o extravagant en el sentit que s'aparta de forma evident del que és la reiterada i consolidada communis opinio de la comunitat de juristes."

Igualment, en l'aute del 12 d'octubre del 2009, recaigut en la causa 2009-13, 14 i 15-RE, s'estableix que: *"la funció de seleccionar, interpretar i aplicar la legislació als casos enjudiciats correspon en exclusiva als òrgans judicials i només pot vulnerar el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, és a dir, només pot adquirir relleu constitucional, si la selecció, interpretació i aplicació de les normes no dona resposta a les pretensions formulades, no està motivada, incorre en errors materials patents o és arbitrària des de la perspectiva lògica (...). Aquest és el contingut del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i aquest és el cànon d'enjudiciament que cal aplicar si es vol ser coherent amb la tesi, mantinguda per aquest Tribunal des de l'inici de la seva activitat, segons la qual ni el recurs d'empara, ni el Tribunal Constitucional són un darrer recurs o una darrera instància judicial."*

Aquesta jurisprudència constant segueix mantenint-se en decisions més recents i ha de ser sempre tinguda en compte pels recurrents en el moment de plantejar un recurs d'empara recolzat en un vici de manca de fonamentació en Dret de la sentència impugnada.

Com diu l'aute del 7 d'abril del 2014, recaigut en la causa 2014-5-RE, quan un recurrent al·lega la infracció del dret constitucional a obtenir dels tribunals una decisió "motivada en Dret": *"el Tribunal Constitucional no entra a jutjar si la fonamentació donada és la correcta en allò que s'hagi d'aplicar d'una legislació ordinària. Allò que el Tribunal Constitucional es limita a comprovar és: 1) si la fonamentació en Dret existeix, i, 2) si no apareix prima facie com absurda o arbitrària. (...) En suma, el Tribunal Constitucional, en l'acompliment de la seva funció, no ha d'anar més enllà. No pot entrar a jutjar si l'opinió respectable del recurrent és més conforme a la legalitat que el criteri seguit pels tribunals en l'exercici de la seva jurisdicció. Aquest és un judici sobre l'aplicació de la llei ordinària, aliè a la jurisdicció constitucional."*

O, com assenyala l'aute del 20 d'abril del 2015, recaigut en la causa 2014-46-RE, resumint la doctrina jurisprudencial vigent en aquesta matèria: *"De la jurisprudència constant d'aquest Tribunal Constitucional es desprèn que no li correspon efectuar una interpretació aprofundida de les decisions de les jurisdiccions ordinàries quan els ciutadans al·leguen una vulneració de l'article 10.1 de la Constitució, el qual especifica que tenen dret a "una decisió fonamentada en Dret". La tasca del Tribunal Constitucional consisteix únicament a verificar, des d'un angle constitucional, si les decisions pronunciades pels jutges del fons estan motivades i són lògiques des d'un punt de vista jurídic i no desemboquen en solucions "absurdes o arbitràries".*

Quart

A la vista dels raonaments que s'acaben d'exposar, és clar que aquest Tribunal Constitucional no pot entrar a conèixer ara els punts concrets de fons que planteja la representació processal de la recurrent.

No pot examinar si l'origen d'una part del deute reclamat derivava d'un contracte privat de crèdit en compte corrent; ni si aquesta circumstància va ser ocultada o no per part de l'entitat bancària demandant; tampoc si era possible presentar una excepció peremptòria de prescripció en l'escrit de conclusions o si aquesta al·legació prescriptiva resultava extemporània. El Tribunal Constitucional pot entrar encara menys en el problema plantejat de la cessió i de l'al·legada manca de consentiment de la recurrent. I tampoc si els criteris que ha aplicat en aquest cas la Sala Civil del Tribunal Superior

de Justícia, contradiuen o no la seva pròpia jurisprudència. Res de tot això entra en la funció del Tribunal Constitucional.

Allò que sí pot i ha de comprovar aquest Tribunal és si la decisió final donada per la jurisdicció ordinària està raonada i si aquestes raons –correctes o no- són d'índole jurídica. Com que la resposta a ambdues qüestions és afirmativa, és suficient per al Tribunal Constitucional constatar que la solució donada per la jurisdicció, en aquest cas, dirigida a que un deute sigui saldat, no presenta cap aparença d'arbitrarietat ni sembla absurda o mancada en absolut de lògica. En suma, no s'ha d'admetre a tràmit aquest recurs d'empara.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2016-12-RE interposat per la representació processal de la Sra. Montserrat Morell Mora contra l'aute del 17 de març del 2016, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i contra la resta de resolucions judicials recaigudes en el marc d'aquesta causa.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 6 de juliol del 2016.

Laurence Burgorgue-Larsen
Presidenta

Isidre Molas Batllori
Vicepresident

Dominique Rousseau
Magistrat

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat

